

Proprietar:

Vad lui LUDOVIC VAKÁR

Ireg. 1. Tribunalul Ciuc, sub
Nr. 11940-1938. Dos. No. 27

CSIKI LAPOK

(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil:

VICTOR RÉSZEGH

Csikvármegye Magyar Népközössége.

Csikvármegye az elmúlt husz esztendő alatt a Magyar Pártban folytatta magyar kisebbségi küzdelmét. Ezt a régi párt szervezetet mi sohasem tekintettük politikai pártnak. Hiszen párt elnevezés alatt bizonyos hatalomra való törekvés értendő. A romániai magyarság a maga kisebbségi életében pedig ilyen értelmű küzdelme nem gondolható. A Magyar Párt elnevezését úgy erőltették reánk és az egyáltalán nem fedte a mi nemzeti életünknek a megváltozott körülmények között való berendezését. Politikai párt lettünk csupán azért, mert reánk sűtötték a párt elnevezéssel a politizálás bűnyegét.

A Magyar Párt azonban sohasem volt párt. A Románia területén élő, minden magát magyarnek való kisebbségi nemzetnek összefogó szervezetét értettük alatta s kezdetben a Magyar Szövetség nevet is kapta ez a kisebbségvédelmi alakulat, amelyben a magyarság közel két évtized alatt vívta hősi és mindenkor a magyar nemzet megbecsülésére számottartható küzdelmét.

Őfelsége eselőtt egy jó esztendővel beszüntette az összes politikai pártok működését. Meg kell mondjuk és ezzel az alkalommal is le kell szeggeznünk, hogy ennek az intézkedésnek első sorban mi magyarok örvendünk legjobban, mint akik első számú áldozatai voltunk az egész országon elhatalmasodott és minden komoly munkát agyonvágó politizálás szenvedélyének.

Őfelségének ezzel az intézkedésével megszüntette működését az Országos Magyar Párt is, amelyről nem győzzük eléggé kihangsúlyozni soha nem állott a politizálás eszmekörében, nem lehettek a fogamat fedő és ezzel rákényszerítő gyűlöletes hatalmi csörtetései és célkitűzései.

A Nemzeti egység kormánya a százfaló való politizálás átkos rendszerét gyökerében megváltoztatta. Egyik napról a másikra rendet parancsolt abban a szörnyű politizálási lázban, amelynek elképesztő eredményeire olyan gyorsosan emlékezünk.

A kormány folyó év január hó 18-iki elhatározásával az ország kisebbségi magyarságának is új szervet adott. A Magyar Párt megszüntetésével, új formában gondoskodott arról, hogy a romániai magyarság kulturális, gazdasági és szociális céljainak megvalósítására Magyar Népközösségbe tömörülhessen.

Felül emelkedve minden személyi kérdésen, egy percig sem lehet vitás az, hogy az új szerv, a Magyar Népközösség, a romániai magyar nemzet képviselője lett. Azt meg kell tölteni a munkára való felkészülés tartalmával. És mint a régi Magyar Párt úgy kell magába foglalja és őrizze az egységünk gondolatát.

A Magyar Népközösség megszervezése és munkába állítása tehát magyar kisebbségi érdek. Megfogni a gyepőt és könnyen kézbe kapni a munka területét, azt gondoljuk minden vitán felül álió elsőrendű kötelesség.

A Romániai Magyar Népközösség megbízásából 1939 április hó 22-én Teleky Adam gr. és Mikó László a nemzeti főtanács tagjai voltak Csikszerecsben, hogy a megszervezés ügyében tanácskozásokat folytassanak. Általános és a Magyar Párt régi vezetőségének is egyértelmű véleményével találkozott az elgondolás, hogy a Magyar Népközösségben engedélyeztetelhetőséggel élni kell és azt napunk szolgálatáért kell állítani.

A Magyar Népközösség erre a beszerzési munkára Csikvármegyében a következő keretnek adott megbízást: Dr. Kolombán József elnök, Dr. Abraham József, Dr. Mathé László alelnökök. Főtitkár Adorján Imre, titkár Dr. Szathmári László. Gazdasági szakosztály elnöke Dr. Pitner Árpád, kulturális szakosztály elnöke Dr. Ferenec Főesperes plebánca, szociális szakosztály Dr. Kovács Károly.

A fenti megbízást tehát a Magyar Népközösség csikvármegyei és gyergyói szervezetét megalkotandó és beszerzendő keretnek tekintendő, amely hivatva van arra, hogy a szervezeti szabályzatok jóváhagyásáig ellássa a magyarság érdekvédelmét és amely pillanatban a szervezeti szabályzat megengedi az egész vármegye területére megejtse az alulról-felfelé való építés elve szerint való szervezés munkáját.

Az ideiglenes jellegű megbízásnak legjobb indiatu elgondolása az, hogy a Magyar Népközösségben mindenkinek munka alkalma legyen, aki dolgozni akar ennek a népnek érdekében. Világért sem akar elzárni senkit attól, hogy ne munkálkodhasson a megsokszorozódott bajainkon és elhatározása, hogy az adott lehetőségek között a legszélesebb alkotmányos formások szerint akarja megépíteni az egyre inkább utopianak látszó magyar népközösségünket.

Uralkodó, akit a történelem igazolt.

Őfelsége a restauráció napján tartott beszédében a következő szöveget intézte az ország népéhez:

— valamennyiünk erejének összefogása nélkül nem védhetjük meg magunkat a fenyegető veszélyektől. Ennek a hathatósabb védelemnek kiépítése céljából szükségünk van egy, a legújabb követelmények szerint felfegyverezett hadseregére, amelynek erejében mindig lehet bízni. Gondolatom az, hogy a békés és alkotó munka felé haladjunk.

— Azok a nehézségek, melyek pillanatnyilag most elintézhetetleneknek látszanak, meg fognak oldódni és az egyesült és határozott Románia le fogja győzni ezeket az akadályokat. Nem akarom kétségbe vonni egy pillanatig sem azoknak a hasaszeretető, akik most olyan helyeken dolgoznak, ahol első kötelességük Románia haladását elősegíteni.

Nem idézzük emléktünkbe, hogy abban az időben renkdívil mély értelme volt ezeknek a szavaknak. Egyes nemzetek illuziókban ringtak, mások szenvedélyeiknek hódoltak, vagy ideológiai harcokban öröklék fel erejüket. A nemzetek vezetői közül Őfelsége volt az egyetlen, aki elsőnek érezte meg, hogy a hajnal elborulhat, és előre látva, népének megmutatta a tennivalókat.

Ma, olvasva az egyes államok vezetőinek nyilatkozatait, meglepetve látjuk, hogy azokat Őfelsége szóról-szóra már 1930-ban, napjainkat megelőzően, már elmondotta és tanácsokat adott nekünk. Nincs a földön egyetlen metropolis, mely ne érezné a lelkek egységbe való tömörítésének a szükségességét. Nincs a földnek egyetlen olyan állama sem, amely ne hiszen vezetőiben és nincsen nemzet, amely ne tekintene legfőbb éltető elemének függetlenségét és nemzeti hadseregének erejét.

Uralkodónk az első államvezető, akit a világ emberiségének mai győtrődésében teljesen igazolt a történelem. Csak ma tudjuk ennek a nagy jelentőségét felbecsülni és örülni annak, hogy megszűntek a politikai villongások. S ha elgondoljuk, mennyi erőt pocéskoltunk el 1930-tól.

A történelem igazolása a legnagyobb dicsőséget jelenti. Románia népe, kormányával az élen büszke Uralkodójára s méltán bishatja magát irányítására.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCAJA.

Nemzeti múltunkból.

Bethlen Gábor.

A tizenhetedik század eleje zavaros időköt talált Magyarországon. Mohács óta majdnem száz esztendő telt el a török uralom mintha örök időkre gyökeret vert volna a székelyarabolt magyar hazában. A Felvidéken a bécsi udvar németjei garázdálkodtak, míg az ország többi részében a török volt az ur. Ide is oda is adót fizetett a magyar szabadságáért, megmaradásáért mind a kettővel kemény harcot kellett vívnia.

Erdély földje volt az egyedüli hely, hol még szabadon élhetett volna az odaszorult maroknyi magyar, de a Báthoriak szertelen zsarnoksága miatt keserves időköt élt ez a kis ország is. 1613-ban néhány bosszúálló főúr meggyilkolja a szertelenségeiért meggyűlölt Báthori Gábort s ekkor török segítséggel az általa kiűldözött Bethlen Gábor kerül a fejedelmi székbe.

Bethlen uralma nem valami nagy jövővel kecsegtetett. Erdély kormányzása nehéz dolog volt akkoriban, amikor egyfelől a török, másfelől a német szorongatta adóért a még szabadon lélegző fejedelemséget s mindkettőnek megvoltak a maga jelöltjei, kik több adót s nagyobb hűséget ígértek. A bécsi udvar katolikus urai pedig nem átalották összefogni a hitetlen törökkel, akkor, midőn azon földdarab leigázásáról volt szó, ahol szabadon fejlődhetett minden vallás a békében megtért egymás mellett a három náción. Bethlen Gábor, a protestáns tejedelem és kanoallárja, a szombatos Péchy Simon nagy feladat előtt állottak.

De Bethlen Gábor már gyermekora óta megszokta a nehézségeket. Tizenhat esztendő korától a harcoson-

nót tel s tanulni is alig volt ideje. A fejedelmi udvarnál eltöltött időkben azonban elég tapasztalatot szerzett ahhoz, hogy a két hatalmas szomszéd között kellő bölcseséggel növelje kicsi országa erejét. Trónralépte török segítséggel történt. Bethlen kora ifjúságától kezdve több bizalmat érzett a török, mint a német szomszéd iránt. Ismerte mind a kettőt s véleménye az volt, hogy sokkal több becsületességet találhatunk a török oldalán, mint a bécsi udvar eszövésekkel, fondorlatokkal telestött, minden őszinteséget nélkülöző diplomáciájában. Ez elve mellett haláláig kitartott. A török pedig tisztelte benne a hatalmassá lett alattvalót, ki a kellő időben biztos támasz volt nyugati szomszédaival szemben.

Annál kevésbé nézte jó szemmel Bethlent a bécsi udvar, mely mindent elkövetett, hogy olasz származású követei útján őt a magas portánál befektítse. Itthon pedig elle jelöltet állított vele szemben Homonnai Drugeth György személyében, kit csak 1617-ben vernek le és üldöznek ki Lengyelhonba a megyei hadak. Ekkor kötök meg a nagy-szombati egyezményt, melyben lemond még Homonnai híveinek megbüntetéséről is, de így sem tudja kivívni a császártól a tejedelmi székben való elismertetését.

Ilyen formán Bethlen bosszura gondol s csak az alkalomra es, ami hamarosan be is következik. A bécsi udvar esztelenül katolizáló politikája miatt a cseh—morva tartományok felzáradtak s egyre-másra küldik köveiket Bethlenhez, még a cseh királyság koronáját is felajánlva neki. Ugyancsak beavatkozásra biztatja őt Rákóczi György is, a sárospataki vár ura, ki maga is sereggel csatlakozik hozzá. A sok biztatásnak engedve Bethlen hadbaszállt s rövid idő alatt meghódítja a Felvidéket. Az őrvendő magyar rendek Magyarországot fejedelmévé választják s a királyi koronát is felajánlják neki, az óvatos Bethlen azonban mindenkor job-

ban szerette a józanság politikáját s nem akart olyan lépésebe belemenni, mely a tárgyalások minden fonalát elvágta volna Nyugat felé s őt teljességgel kiszolgáltatva volna a töröknek.

A cseh felkelés megsegítésére három hadjáratot vezetett Bécs ellen s szövetségben volt minden protestáns fejedellemmel. Három császári hadvezér közül kettő a harctéren maradt anélkül, hogy elhatározó ütközetre tudták volna bírni az óvatos fejedelmet s harcászati módszerének, óvatos taktikázásának a kor legnagyobb hadvezére, Wallenstein sem tudott a végére járni.

A hadjáratok eredménye az volt, hogy a császár nemcsak elismerni volt kénytelen Bethlent a tejedelmi székben, de át kellett engednie neki a Kárpátjai vármegyéket s a Felvidék egy részét s Oppeln és Ratibar hercegségeket, azonkívül harmincezer tallérral kellett hozzájárulnia a végvárak fenntartásához. Nagy eredmény ez, ha tekintetbe vesszük, hogy a bécsi udvar már régen megegyezett a törökkel a hajdupalánkok lebontására s a végvárak magyar vezetőinek elbocátására. S még nagyobb eredmény Bethlen számára, hogy amikor a császárt a török ellen cselekvésre kényszerítette, ugyanakkor el tudta hitetni a portával, hogy nála hűb alattvaló a nincsen.

Bethlen tisztában volt vele, hogy a két hatalmas szomszéd ellensúlyozására csupán egy nagyraut Erdély képes s hogy e tervét keresztülvihesse, feleségének, Erdély nagyaszonnyának, Lorántffy Zsuzsannának elhunyna után igyekezett házasság révén rokonságba kerülni a császárral, hogy a béke tartósabb lehessen közöttük. Sajnos, ezen őszinte közeledése sem sikerült a bécsi udvar érdekekért dolgozó politikája miatt.

Nagy céljának eléréséhez jól szervezett országra volt szüksége s ő ennek keresztülvitelében is nagyokat mutatkozott. Hatalmas szoldos hadsereget tartott fenn, mert a

Apróságok.

Olyan idők ezek, amelyekben változatos jártasságra lehet szert tenni. Tanulásoknak venhető korunkot élünk. Tiszta boldogság benne vergődni. Beesőjünk arról, hogy a szegény embernek milyen utazás és ismeretserzési lehetőségei kínálkoznak. Igyekvé és események rohanását követni tudó ember az egész földet a kúpjába kaphatja. Mindenestől, fontosabb tengeri támpontokkal, földrészekkel, gyarmatokkal, féltékenységi felületekkel, korridorokkal és egybekkel. Még pedig rövid idő alatt. De most ne erről beszéljünk. Lásunk csak miképpen nyer a mai polgár oktatását a diplomácia nyelvében való beszéd és értelem gyakorlatból. — Hát egyenesen asszociáció, ahogyan a rádió bevenetel az embert egészen díjmentesen ebbe a különben csak igen nagy költségek árán kitanulható mesterségbe. Abba, amelyik a beszéd adományát valóban a gondolatok elvittezésére használja és ebből a célból rendszeres oktatásban és művelésben készsé a semmit beszélés tudományában. Nos az élettel viaskodó adóalanyunk naponta van alkalma gyönyörködni abban, hogy milyen művészi fogék lehet fejleszteni a távbeszélésnek ezt a fajtáját. Sok szóval semmit sem mondani. — Ma már minden rádiónak műsorprograma az ilyenféle műfaj. Olyan mint a zene, vagy más szórakoztató betét.

Am emberi kíváncsiság határtalan s annak kielégítésére mindig újabb és újabb anyag kell. Mégis vannak dolgok, amelyek mellett nyomtalanul elhaladunk, nem is vetve számot létezésükkel, keletkezésükkel. Ugyanolyan mindenkülkét étkesített már éteremben s mikor a napi munka végeése közben korgó gyomorral oda bekerülhetett, első dolga volt az étel keresése. Mire szolgát az étel? est tudja mindenki. De hogyan került on az étel a vendéglői asztalra? — Am bizony ugy történt, hogy az 1541-ik évben Regensburg városában nagy tanácskozásra gyűltek össze a német birodalom lovagi rendjei. A tanácskozást természetesen nagy lakoma követte s lakoma közben a braunschweig-i Henrik herceg egy hosszúságú papírszalagra kacsingatott, ami nagyon felűnt a mellette ülőknek. Hugo von Montfort gróf végül is nem állhatta meg, hogy megne kérdése. Henrik herceg erre elmesélte, hogy a főszakácsmester egy darab papírra leírta neki az összes ételleket, melyeket a lakomán fel fognak szolgálni. Most aztán ő azért kacsingat a papírra, hogy étvágyát a kedvenc étellek részére megtarthassa és a többi étellekből csak mértékletesen kóstolgasson. Az étel ugy meg tetesett az uraknak, hogy Henrik herceg ételjét kérés-kérésre adták s azóta minden lakomán ott találjuk az ételap, dienesebb, vagy egyszerűbb kivitelben, de mindig ugyanazon cítt szolgálva.

Május elsője a munka ünnepe. Hivatalosan is piros-betűs nap, amikor az emberi életnek tartalmat adó munka iránt lerőjünk a megbecsülés adóját. — A munka minden társadalom építésének az alapja. Becsületlen munka nélkül nincsen fejlődés, a munka tisztelete nélkül nincsen értelme az életnek. — Sínas egyre inkább oda jut az emberi együttélés, hogy a munkáról csupán meghatározó fogalmak élnek. Maga a kenyeret, létet biztosító, családát eltartó munka a legkétségbeesőbb válságokba suhan. Dölgöni akaró milliók számára less egy elérhetetlenebb. És a munkanélküliség réme ma világszerte olyan pusztító jelenség, ami katasztrófához venethet. — Hiába van ünnepe a munkának, ha nem tudjuk biztosítani mindenki számára annak áldását. Mi less az emberiséggel, ha a szerencsétlen helyzetében tovább is eldugulnak a mánya forrásai s azéles tömegek számára. Hová jutnak ha a munka elosztásánál eltérünk a régi erkölcsöktől, amely szerint mindenkinek joga volt egy darab kenyérhez, ha tehetsége és dolgöni akaró készsége volt. — A világban sok minden oka van annak, hogy felborult az egyensúly. Nem kell elfelejteni, hogy megrázkódtatásaink elősorban onnan

szelidoakat többre becsülte a bizonytalan nemcsi fölkelésnek. A hadsereg ellátására azonban pénzre volt szükség s ezen ugy segített, hogy kibékült a szászokkal, kik uralkodása kezdetén ellene voltak. Nagy kedvezményeket adott nekik, de hogy iparukat ellensúlyozza, behozta a Morvaországból kiűldözött enobaptistákat. A kereskedelem emelése érdekében kedvezményeket biztosított a zsidóknak s maga is kereskedett annyira, hogy az ország első kereskedőjévé közdötte fel magát.

Jól tudta, hogy hadjáratainak fölkelése a belső nyugalom s ennek biztosítását abban látta, h minden vallásfelekezetnek szabad vallási gyakorlatot ad.

Tiszteletben tartotta a kiváltságokat, csupán a székelyek jobbággyá levését szabályozta, mivel a Székelyföldön nagy divatban levő szokásban az adófizetés aldi kibúvást látott s nem ok nélkül.

Az ország népének jólétét minden vonalon emelni akarta s e célból számos iskolát is létesített, Gyulafehérváron, a fejedelmi székhelyen pedig főiskolát állított fel.

A román egyház érdekében jelentős könnyítéseket tett. Felmentette a fogarasmegyei román papsgót a tízed fizetése alól s számos könyvet fordított le román nyelvre. Terve vette a biblia lefordítását is, de ebben halála megakadályozta.

Protestáns létére igen jó viszonyt tartott tenn a katolikus egyházzal s kényes diplomáciai megbízásainál is igénybe vette katolikus híveit.

Hatalmas munkakészsége nem hagyta cserben egészen 1629-ben bekövetkezett haláláig. Erős hittől hitt munkája sikerében s abban, hogy minden, mit véghez vitt, nemzének javára szolgált s Istene tetszésével is találkozik. Uralma valóban Erdély aranykora volt s halálát e kicsiny ország népe szomorú és valláskülönbség nélkül egyformán megairatta.

erednek, hogy megváltozott a munka esztendőgről való régi jól bevált hivallásának. Vissza kell állítani a munkajogát és lehetőségét mindenki számára, aki dolgozni akar. Az less a munka legigazabb ünnepe.

A Collegium Germanico-Hungaricumban tanult Rómában, több mint 300 évvel ezelőtt, a legelső erdélyi román ifju.

A madófalvi származású székely szerzetes-püspök neveltette Gb. Baitul árva román fiut.

Irtá: Albert István.

Szentandrassy Istvánról, a ferencesek csiki származású második erdélyi püspökéről, semmit, vagy nagyon keveset tud az erdélyi katolikus székelység és magyarság. Pedig a mai időkben, amikor felelős és felelőtlen ajkakkal, organumozóit annyit hallunk a román-magyar közeledés esztendőgről, kulturális kapcsolatoknak olycáru kiépítéséről, mely hivatva legyen a lelkék békéjét a két egymásrúttal nép között megteremteni. Szentandrassyt tanúságtételre hivatjuk fel arra, hogy a magyarságban a közeledésre évszázadokkal ezelött megvoit és megvan ma is az őssinte törekvés.

Szentandrassy püspök, aki a nép egyszerű rendjéből emelkedett a fópásztori székbe, nemcsak hirdette a nemesszándékú össelfogást, hanem már ezelött több mint 300 esztendővel tejekek is bizonyították, Szent Ferenc atyjának fontköt esztendőmés és tanításaihoz híven asztal, hogy nem tett különbséget előkelő származás, köiduszegénység, faj, nemzetiség között, hanem eifogulatlan és nagyúrurára való emberiséggel sietett különösen szegénysoron, árva, elhagyott embertársa felsegítésére, boldogítására. Többek között az volt az egyik legesőbb gesztusa, mellyel örökbefogadta Gheorghe Baitul bánát árva román fiut, akit aztán Bécsben és Rómában saját költségén iudós szellemben és istenfelelemben felneveltetett és kitaníttatott. Édeske kultúrtörténelmi tény, hogy Gb. Baitul volt a legelső román ifju, az egy katolikus magyar fópásztor áldozatkészségéből Rómában tanulhatott.

Az egyszerű székely szerzetes terelemben hordja a pásztorbotot.

Eisárgult, több százados írsok, kronikák bizonyítják, hogy a Hargita síján máseleser év óta elő székelység olyan helybe esztette le ősi szülőföldje egyenazi, kulturális és gazdasági televényébe gyökereit, hogy abból már könnyen sarjadhattak ki nemzeti erényei, vallási és nemzeti öntudatos kultúrsága...

Szentandrassy Istvánról azt olvassuk, hogy 1571-ben Amadófaiján, a Csikmegyei mai Madófalván esztelt. Sokszor nevesi magát Csiky Istvánnak is: ez kély voltát ezzel is büszkén hangostalva. — A csikszomlyói ferenceseknél tanult, majd ő is belépett a rendbe. — Magasabb tanulmányait Bécsben és lengyelországi Szmorbóban végezte. 1593-ban szentelték pappá. Uána Moldovában, majd Erdélyben, főleg a Bánátban működött hit hirdetői és tanítói minőségben. Visconti Afona bírónek, aki Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem udvarában pápi követ volt akkoriban, olyan kedves véleményét terjesztett fel róla a Szentzshhez, hogy VIII. Kelemen pápa Karánsebes és Lugos vidékére küldötte. Itt igen nagy székéggé volt lelkipásztorokra, mintán a „Kapisztán Janos által a XV. században megterített s meg a XVII. század elején is tiszemnél több lelkét számláló hívő sereg hatvan év óta még katolikus papot sem látott.“

Egy árva, szegény kis román fiu szerencséje.

Szentandrassy nem mindennapi képességgel, ékesköltésével és fellepésével nagy venséjét jelentett a bánati protestantizmusra. Nagy számban tettek vissza az ősi, eredeti egyházba. Est a protestánsok nem tűrték. É est veszedelmébe került. Menekünie kellett. — Korábban azonban örökbefogadott egy Karánsebes-vidé i, teljesen árva, földhözragadt szegény román fiucska: az 1592-ben született, akkor nem egészen tíz éves Gheorghe Baitul-t. Megfelelő nevelőket és tanítókat állított a kis árva mellé és így a leggondosabb nevelési munka kezdődött a bánati román fiucska életében.

Rigussal kereskedő segítségével Rómába menekült Szentandrassy. Természetesen a kis Gheorghe ektor is közvetlen környezetében folytatta a tanulást. Rómában V. Pal pápa a 35 éves Szentandrassyt, eddigi érdemei elismerésül, szendrői püspökké szentelte és a Báthory Zsigmond, valamint Bocsay István erdélyi fejedelmek katolikus üldözéséi miatt 6 év óta fópásztor nélkül maradt erdélyi egyházmegye vezetésevel bista meg. Így 1607-ben Szentandrassy Erdélybe jött. Báthory Gábor fejedelem eifogalva tartotta gyulafehérvári r. zidenciáját és különben is még akkoriban ő is ellensége volt a katolikusoknak és így a katolikus főúri udvarokon kívül fópásztori tevékenysége majdnem kizárólag a vallásukhoz tartó hűséggel ragaszkodó székely testvérel lelki gondosására és felügyeletére szorítkozhatott.

Bécs után Rómába megy a kis Gheorghe.

Négy év után újabb tudósának volt kiteve Szentandrassy Erdélyben. Báthory Gábor fejedelem asztal gyulafehérvárra hozta meg, hogy pappalval együtt létező tör. É miatt 1611-ben elhagyta Erdélyt és Magyarországra költözött. Erdélyi püspöki méltóságában bár i. Mátyás megerősítette, illetve a kinevezést fenntartotta, egyháskormányzó tevékenységét közvetlen fejthet ki, csupán püspöki helyszökö úján, mert a Szentasék, Mátyásnak más fennhatóság területére esztendőit kinevezést nem hagyta jóvá.

Római pártfogója neveltetését most sem hanyagolta el. Bécsbe küldötte a bölcsességet és kezeletet halgtatni. Onnan 1619-ben Rómába vitte át és a szer-

galmas és jó viseletű Gheorghe a Collegium Germanico-Hungaricumba került. Négy év után belépett a Jzua-társaságba, melynek rendi előjárósága hazaküldötte esztendőföldjére: a Bánátba misztioa szolgálatra. Ennek, magyar, román és sláv nyelviudásával legnagyobb busgósággal meg is felelt.

Veszprémi püspöki székbe kerül a „csiki somojói barát“.

Szentandrassy István fópapi jövedelmét, székely asive sorsot ismét csak szűkebb hányja: Erdély hitéletének fellendítésére fordította, hiába kellett onnan elmenekülnie két isben is. Ő maga írja 1625 december 8-án: „lövdelimből, járadékalmból Erdély részére néhány ifjut neveltem fel s kösülük már eddig is tiszteletölt áldosópapokká felszentelve a kath. hívek vigasztalására Erdélybe küldöttem; jelenben is néhányat hasonló célból nevelek“. Ezek köé tartozott természetesen Gb. Baitul is.

1630-ban II. Ferdinánd király veszprémi püspökké nevezte ki a „csiki somojói székely barát“-ot. Gizella királyné városában azonban nem sokáig székelhetett a püspöki várban: hat havi kormányzás után, örök szegénységi fogadalmához bűn, teljesen vagyontalanul, 59 éves korában meghalt.

A magyar királynék koronázási városában, székelyhelyen temették el. Ők nyugslik az egyszerű csiki székely szerzetesből fópapi méltóságra emelt Szentandrassy István a T. baranzás és Csistarhegy töveben, ahol egykor Sz. István víva küzdölmelt Koppánygyal. Az ő veréi caspatában a kard: a foszlét volt, a győzelmi lobogó: a játékonyság, a vitézsik: azok az ifjak, akiknek sorogót a kultúra, fajokon és politikán felül emelkedő szeretetnek áldozatkészs katonai szellemé állított a csatasorba nemcsak az erdélyi, magyarországi és moldoval, hanem az egyetemes katolicizmus terjedéséért...

Mártírként halt meg Szentandrassy püspök román pártfogója.

Gheorghe Baitul most már saját lelkén mártíri tovább lelkipásztorokdási területén, nagy kegyelemnek tartva, hogy éppen szülőföldjén hirdetheti az isteni igét. Küsben a román vallásirodalmat is gyarapította. Románra fordította le legelőször Casius híres katekizmusát, mely 1636-ban került kiadásra. Ebből egyetlen példány sem maradt fenn, csupán az 1702-iki kiadásból, de abból is kevés.

Olyan fáradságot nem ismerve, egészségét nem kímélve végezte pásztoroklás munkáját, hogy fiatalon, 43 éves korában s unyt el. Dr. Bitay Árpád eihalt hírnöves tudósunk után, aki tudományosan is foglalkozott Gb. Baitul életével és működésével, — egykor latin feiljegyzések magyar fordításából megtudjuk halála nem mindennapi részletes körülményeit.

— „A szentégek ájtatos vétele után, utolsó istenhozsdót mondvá társalnak s a nekik esetleg okozott bánatsmakért bocsánatot kérve töltik. Jézus és Maria nevével sz ajkán halt meg 1635 szeptemberében. Amin: ennek híre ment, az előkelők s a köznép olyan nagy számmal gyűltek össze, hogy a kapukat be kellett zárni, különben a betödulő néptömeg miatt fel sem lehetett volna ravatalozni. Egyesek a lábait kezdték csókolni a sokagabafuló fonszokkal kösözötték atyai jószágát. Ilyen mély gyász nyilvánítsok közt telt el három nap, ami után még más vallásnak kísérete mellett is, hejztek örök nyugalomra...“

A legzsebb és legtartósabb Dauerwelle (örökhullám) az új hölgyfodrászatban
Migítsehnőnél készül.
 (M.-Ciuo, Löffler gyógyszerárral szemben)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Uj prefektus.** Április hó 29-én iktatták be Csikvármegye prefektusi székébe Drimba Isif atezredes, helyőrség parancsnokot. Az uj prefektus magyarul jól beszélő, előzékenységeről és udvarias modoráról közismert.

— **Kitüntetés.** Dr. Vogel János udvarhelymegyei körörvost a múlt évi augusztus—szeptemberi egészségügyi propaganda terén kifejtett munkásságáért a „M. ritul S. mitar“ érdemrend I. osztályával tüntették ki.

— **A gimnázium ifjuságának tornaünnepéje.** Április hó 30-án, vasárnap délután 6 órai kezdettel a helybelli román. kath. főgimnázium ifjusága tornaünnepélyt rendez, amelyre városunk és vidéke közönségének figyelmét esuton is felhívjuk. A gimnázium ifjuságának testnevelése a legmodárabb szellemben folyik s a tornabemutatók évről-évre a nagyközönség saivóhes nőnek. A mai tornaünnepély is számot tarthat kösönységünk legmelegebb szeretetére és támogatására.

— **Jelentkezzenek május 2—6 között mátyások, akik kiharadtak az allampolgarsági listakból.** A helybelli város tanács felhívja a figyelmét mindazoknak, akik 1918 december 1-én itt illetékesággal bírtak, de valamilyen okból az 1924 állampolgársági össelfogások alkalmával kiharadtak, hogy május 26 között, tehát jövő hóten jelentkezzenek a városkésánál.

— **Halálozás.** Csikszekfalvi Tamás Gábor székely kiabírókos 62 éves korában, április hó 24-én meghalt, Csikszekfalván.

Gyergyói élet

Kincseken járunk.

Ha bizony már nem is emlékszem ki volt, de halottam, s bizony, de mondhatom, mindannyian így gondolkoznak: csak az angol vagy francia, egyszóval idegen eredetű áru a jó.

Miért?

Aszért, mert ők, az idegenek nemcsak a gyártásból, hanem az eladáshoz is értenek. Az bizonyos, hogy van nekik igazán jó árutat hozni a mi piacainkra, de az is igaz, hogy a sok jó között bizony sok állvány is ebuszik.

Mindennek azonban semmiképpen sem igazolható az a balbit, hogy nálunk jó áru nem lehet. Igaz van, csak valahogy mi nem értünk az eladáshoz. Nincs „mérkánk” s ezért csak részben vagyunk mi a hibások, mert a miénk ebben a részben sokkal több mulasztással volt, mint amennyit mi ma pótolni tudunk.

Egyszóval divat, szokás, megszokottság vagy tudom az én mi okból, nekünk csak az jó, ami idegen. Sokan nem tudják, de sokan tudják azt is, hogy ezek az idegen áruk főleg exportált nyersanyagból készülnek — ők ott csak szelencsözt, megadják az árszóját s mi megvesszük. Ők nyerneke vele, de mi semmiképpen sem keressük rajtót.

Mennyi rengeteg kincs van a lábaink alatt s nincs egyikünk lehozni érettség s ha igen, csak azért, hogy eladjuk s aztán tízszeres áron visszavásároljuk.

Szűkebb hasznokban itt Csikban, ebben a tőkétlen és árérzetlenség vagy nem törődés klasszikus hazájában is, mennyi minden haver felhasználással s kallódik el, pedig igazán értékes, igaz kincsek s érdemes volna közelebről is megtekinteni azokat.

Csupán egyet ragadok ki a sok közül s megpróbálom a vasútállomásunknak rámutatni mennyire kár, hogy beömlünk hiányzik a vállalkozás kedv ott, ahol azonos nem hull önkéntes egy egész rakás arany, jó törvényes karátokban.

Dánfalván él egy igénytelen ember, ki fanatikus szerelmese a tornászoknak. Nyitott szemekkel jár s így sok mindent lát, sokkal többet, mint mi lakosok elhívenek. Sok mindent lát és sok mindent is talál. Keresi is, mert megvan győződve, hogy a vén Hargita nem szigorú, de csak úgy ad, ha meg is dolgozunk becsülettel átte.

A jó öreg Hargita nagy bismalasa Molnár Györgynek. Elárul neki hébe-hóbe egyet-mást, mert megérdemli.

Nem rég három helyen is nagy kaolin telepeket fedeztet fel, olyan kaolint, melyet mi csupán szokásból — mert az idegen jobb — idegenből hozunk be, hogy a verszegény porcellán iparnak kívánásait kielégíthessük.

Ezzel a pár szóval azt hiszem, el is árultam, hogy mi is a kaolin tulajdonképpen: az az anyag, melyet mi a kultúrember a legújabb viszonyok között sem nélkülözhet, hiszen ebből készül a legtöbb használati tárgyunk a konyha körül, a szalonjainkban, villany-fűtőberendezésünk stb. Híatalosszonyaink álma egy szép porcellán-szerviz. A gyűjtők gyönyörűsége a művészi porcellán tárgy, ha új, ha régi. S a kémikusok, elektrotechnikusok elválasztatlan barátja a faom porcellánból készült tégely, tűzálló csésze, szigetelő stb.

Porcellán gombot varr a hálaasszony a fehérneműre, de porcellán csupronk szalad a drótból az elektromosság. Porcellán edényben kívánatos a faom eld a porcellán tégelyben kever a gyógyszerész. —

Tessék, higiénikus, istécses, szép, művészi, praktikus tárgyak eser és eser fajtája közül ebből az anyagból.

Porcellán földet talál Molnár György Dánfalván, s vén Hargita rengetegében. Nem restelte a fáradságot s a költséget s vegyelemestette. A vegyelemés eddig egy minden isében igaz kincsről számolnak be. A dánfalvi porcellán úgy tűnőleg, mint formálhatóságára nézve kevés kivánivalót hagy a hasonlító kezében. Így, ahogy van, természetesen kell iszapolás után, s Svárcs porcellán alapanyagához hasonlít.

A másat igen jól tapasztja, különösen a lágyabb 940°-nál olvadó Fayence-más gyönyörű ragyogó tükörfelületet mutat rajta.

Országunk termel többféle kaolint, de határozottan emondhatjuk, hogy ennél jobbat nem.

Nem szabad lebecsülni a közölgötéssel napirendre térni ezek fölött. Kötelességünk, hogy végre főfigyelmet kincseinkre, nemcsak a földön, hanem a föld alatt is. Ne tapasztunk rajtok hidegen, gögősen és fölényes bosszánemérettel, hanem hozzuk napvilágra. Próbáljuk meg értékesíteni, próbáljuk meg bebizonyítani közönségünknek, hogy az itthon termelt anyag is van olyan jó, ha nem is jobb, mint a külföldi. Próbáljunk enni belőle. Nekünk is szabad szemfüleseknek lenni, a tőkénk pedig lehetne valamivel virgoncabb is. Nemcsak a bank, nemcsak az uszorkamat, a dugott kölcsön, a rövid „bótok” hoznak pénst. Komoly, elmélyedő, ha hosszadalmas dolgok is kamatoshatnak szépen.

Egységes megmozdulást várunk. Ha számottevő magántőke nincs, akkor szövetségre kell, de ne hagyjuk beverni a vagyont.

I. A.

Keresek egy perfekt szakácsnót, Julius 1-től, penzió részére. Jelentkezni délelőttünkint Popper Isidornál, Csikszersda. 1-2

Emlékezzünk régiokról.

Történetünk a régi időkben kevés van, hagyományok azonban annál több. Bizonyára előbb majd az idő, amikor a történet lezár, csak a hagyomány kevés. Addig is nem árt, ha néha gondolunk a régiekre s egy-egy régi hagyományt felelevenítünk, a tudósokra bízva, hogy megállapítsák: mennyi az igazság a hagyományokban és mennyi benne a költészet?

Attila kardja.

Mindenki ismeri a régi legendát a Hadur kardjáról, mely évszázadokig el volt rejtve és amelyet véletlenül, szántás közben talált meg egy fu. Attilát azután ez a kard tette a világ urává.

Est a legendát legelőször — tudunk szerint — Priskosa Ritor írta meg. Valószínű, sőt szinte bizonyos, hogy nem költötte, hanem hallotta, még pedig magyar forrásból.

A legendás Attila kardja ugyanis csakugyan megvolt a fejedelmi Árpád család birtokában, s honnan a XI. században a bejár fejedelmi családban került. I. Endre király felesége 8 éves kis fiával Bajorországba ment s ott maradt, míg a férje meg nem halt. A királyné magával vitte Attila kardját is és Otto bajor hercegnek adományozta 1071-ben azért, hogy Otto hálából Salamont a magyar trónra segítse. Es az egykori német krónikából kétségtelen.

Volt-e valaha Attila-é ez a kard, melyet az udvar ugylátszik nagy kincsek tartott, azt már persze nem tudhatjuk. De hogy a hagyomány már a XI. században él, azt ime, tudjuk. Valószínű azonban, hogy a Hadur kardjáról szóló legenda nem magyar specialitás. Mára kardja, amely el van rejtve és amely valakit, aki megtalálja, hatalmas uralkodóvá tesz, több népvándorlás korabeli nép hagyományában szerepel; ismeretes volt a kvádoknál, alanoknál, sőt még a régi germánoknál is. Lehetőség azonban, hogy mind ezek a legendák egy közös székita forrásból eredtek.

A véres kard.

Őszint a háború kitörése előtt véres kardot hordoztattak szét az országban s assal hívták hadba a népet. Egy ilyen jelenet az új országháza egyik falfeleményein is meg van örökítve (a delegáció terme előtt).

Thurocz azt írja, hogy ez nem magyar, hanem hún eredetű szokás, mely Géza vezér idejéig maradt fenn a magyaroknál.

Thurocznak nem volt tudomása róla, hogy a véres kard a székelyeknél egész a XVI. századig ismeretes volt. Az „erdélyi három nemzet” 1463-iki alkotmánykönyvében olvassuk a székelyekről: „Ősszehívattassanak a fölkelésre vagy véres karddal, vagy a székely ispán levelével, vagy pedig a vajda ur irásával, ha az egyszerűmind székely ispán is”. Regendorf szerint II. Lajos az 1526-iki hadjárat előtt véres karddal hívatta össze seregét. Az erdélyi országgyűlés 1542-iki végzése is intézkedik arról, hogy vagy a helytartó levelével vagy véres karddal hívják össze a hadat.

IV. Bélahírly idejében az ensifer, a kardhordó, az udvari méltóságok közs tartozott. A trónbesegek és a koronázás alkalmával talán azért áll ma is kihuzott karddal a főlovászmester?

Pajsson főlemelés.

Bíborban születtet konstantin írja, hogy mikor a magyarok Árpádot fejedelmévé választották, pajsson fe emsített — Edzár szokás szerint.

Tehát a pajsson felemelés már a görög író szerint is nem magyar, hanem Kdsár szokás volt.

Minden török népnél szokás volt ez, a kirgizeknél, a sáltya eredetű indiai radeputoknál is. A frankok krónikáiban is találunk hasonló ebessőségeket.

Magyarország egyes vidékein még a XIX. század közepéig is szokás volt, hogy megyei tisztújítás alkalmával ez ujjonnan megválasztot vicispánt, főnotariust, fiakállat, szolgabírókat főlemelték.

Színészeinkről.

As erdélyi magyar kisebbségi színjátszás egyik lelkes és leghatásosabb gárdája kötött ki városunkban.

Kosma Hugó és színtársulata folyó hó 22-től egy hétre tervezett játékkrendje alatt a legújabb operett-újdonosságokat mutatta be szép sikerrel.

As erdélyi magyar színészet sok és súlyos feladata és megpróbáltatása közt jól esik látni az isig- vérig színesit, akik a ma összeharvad, elszegényedett társadalmát a színhabba tudják csábítani. Akik az igaz öntettség szírányát tudják érzéppé varázsolni a színhabban. Művészetük élő bizonyítéka a kisebbségi színjátszás erejének, élniakarásának.

Kosma Hugó igazgatóján kívül Battyán Kálmán, Karácsonyi Miklós volt színigazgatókat, Bardoczay István és Hegedűs Miklós, míg a hőlgyek közül Győzős Kató, Erőss Irén, Vörösmarthy Lili és Földes Bortát látjuk a társulat tagjai között.

Ha nem élünk ilyen kemény, nyomorúságos, békét és nyugalmat felforgató kavarodásban, még többben kellene énekeljünk és tapsoljunk ezeknek a derék embereknek.

Egy jó karban levő födeles kocsi elad. Cím a kiadóhivatalban.

Vidám sarok.

Skót a vonaton.

As aberdeeni helyiérdekl vasut negyedik osztályúak kedvesményes áru fülkéjébe beszáll egy skót.

Hatalmas csomagot cipelt magával. Leült, letette maga mellé a csomagot, asután, mintán ujjagra pénst nem akart kiadni és nem volt egyéb olvasnivalója. olvasni kezdte a kabátján a gombokat.

Jött a kalauz. Elkészelte a skót jegyét és így szólt:

— Kérem, ilyen nagy csomagot nem szabad vinni a személykocsiiban. Illetve szabad, de ezért kétsezer annyit kell fizetni, mint egy személy szállításáért.

A skót megvakarta a fejét. Néhány pillanatig gondolkodott, aztán beszólt a csomagba:

— Kislám gyere ki. Ocsóbb, ha mint személy utazol.

A képkerekedésben.

A bankár beállt Kohn képkerekedésébe:

— Valami pikáns képet szeretnék venni.

— Tessék.

A bankár megáll a kép előtt, mely egy csukott korfist ábrázol. Ném, néz, asután így szól:

— De mi van ebben pikáns?

— Hát van önnek fogalma, hogy mi folyik odabent?

Ötletes reklám.

Kohnnak kis szabóműhelye van egy mellékutcában. A bejárat felett hatalmas tábla lóg essel a felirással: Öltönyök készítését mérték után vállalom!

As öltönyt meg lehet várni.

Egyeser beállt hozzá egy rosszul öltözött fiatal ember és azt mondja:

— Kérem, én szeretnék egy öltönyt csináltatni. De tessék mondan, tényleg meg lehet várni?

— Hogyne — felelt Kohn. — Ha én most mértéket veszek, akkor uraságod hamarabb és otthon nyugodtan megvárhatja, míg az öltöny elkészül.

Szógyótrés.

Hogy bálnak el egyesek vagyunkkal.

A gramofongyáros a forgótűkéjét elkártyázza.

A pék kiadja kenőből a kenyereit.

A repülőgyáros vagyona légberepül.

As aszfaltkiszitóknek sárba tapossák a vagyontát.

H I R E K .

— Kik mentessek megszűntetés esetén a bevonulás alól? A hadügyminisztérium tudomására hozta az összes tartalékos tiszteknek, altisztoknak és legénységnek, hogy azok a bevonulás alól adott mentességek, amelyeket a legutóbbi behívások alkalmával kaptak, csupán ezekre a behívásokra vonatkoznak. Megszűntetés esetén a megszűntetés alól csupán azok az egyének mentesek, akiknek birtokában erre vonatkozólag határozott rendelkezés van. Más mindenkinek asenál jelentkeznie kell katonai egységükkel a meghatározott időn belül.

— Negyven vasuti tisztviselői állás kerül betöltésre a kolozsvári ületvezetőség területén. A vasut vezérigazgatója július 4-re versenyvisgát hirdet a vasuti alsófoku adminisztrációs iskolákba való felvételt. A hirdetmény asoriat Bucurestiben 40 és Kolozsvárt ugyancsak 40 növendék vehető fel. A hegyek 40 számaléka vasutasok és vasuti nyugdíjasok gyermekeinek, 10 százalék pedig hadiárvának van fenntartva. A jelölteknek a vizsgára legalább 6.50 általános médiát kell elérniük. Vizsgára jelentkezhetnek azok, akiknek legalább négy középsikolájuk van, román állampolgárok, katonai szolgálatuknak eleget tettek, polgári jogokkal rendelkeznek és nem haladták meg a 28. életet. As írásbeli vizsga egy román nyelvű feladat és egy matematikai feladat megoldásából áll. Azokat, akiket felvessnek a sikeres versenyvizsga után a tanfolyamra, a tanfolyam tartamára (4 hónap) negygyel látja el a vasut. As érdekeltek kérvényelhet július 1-ig adják be az alsófoku adminisztrációs iskolák titkárságához. Es Bucurestiben, Calea Grivitei 844. szám alatt van, a kolozsvári cím: Direcția de explotare Calea Victoriei.

— Nem szabad az iskolák növendékeit túlerőltetni. A nemzetnevelésiügyi miniszter körlevelt küldött az iskolai felügyelőségeknek és felhívta a figyelmüket arra, asigoruzan ellenőrizni, vajjon as egyes iskolák nem kötelek-e növendékeiket képmeségeket és munkarejüket meghaladó feladatokra. Asokban as esetekben, amikor ennek a rendelkezésnek megszegését állapítják meg, as illető iskola igazgatóját, as osztályfőnökét asigoruzan megbüntetik.

— Halalozás. Molnár Mária életének 20-ik évében, rövid szenvedés után Székelykocsárdon elhunyt. Szülői haszonáták leányukat, akik a román kat. egyház asztartása szerint helyentek örök nyugalomra. — Összintén sajnálunk Molnár Mária, hiszen a szemünk előtt nőttél fiatalá, virágzó leányzóvá, hogy aztán egyszerre, szinte ismeretlenül törjön rád as élet s végtelenül sodorjon a halál karjaiba, életed huszadik tavaszán. Mely megdöbbenéssel állunk féjaldalmad s szenvedésed előtt kicsi Mária. De ha ott tul csakugyan van napvilág, melyben még sütközhetesz, légy nyugodt, vannak még emberek, akik megtudják érteni as élet furcsaságait s mindazokat a dolgokat, melyeket itt leont emberi rosszaságnak, szenvedésnek és féjaldalomnak hívunk.

— **Tessék kiváltani a gázálarokokat!** Megirtuk, hogy az 1939 évi január 30-iki törvény kötelezővé teszi minden iparvállalat számára a gázálarok beszerzését. A betegsegélyező igazgatóságához most távirat érkezett, melyben közlik, hogy a gázálarok beszerzése minden kisiparosra és kereskedőre is vonatkozik, akik tehát szintén be kell fizessék a gázálarok díját, úgy a maguk, mint az összes alkalmazottaik részére. Az alkalmazottaktól a gázálaró ára levonható, de a tanulók gázálaróinak árát a munkaadó köteles fizetni. A befizetés végső határideje április 30. volna, de miután április 30. és május elseje ünnepnapra esik, a betegsegélyező a befizetéseket még május 2-án elfogadja. Akik a rendelkezést eleget nem tesznek, azok szigorúan büntetettek.

— **Dr. Willer József Bukarestben marad.** Megírjuk annak idején, hogy dr. Willer József, a volt Magyar Párt bukaresti irodájának vezetője Lugosra költözik. Ez a híradásunk téves volt: Willer dr. Bukarestben marad és továbbra is a MICA-palotában fog lakni. (Calea Victoriei 65) Ugyeztató Dr. Kics Árpád ügyvéd is marad a régi címen: Bucuresti, I. Calea Victoriei 65. Telefon számuk is a régi 30209.

— **A régi iparok működési engedélyének ügye.** Mint ismeretes, a megyei egészségügyi tanács legutóbbi ülésén úgy döntött, hogy azon iparosoknak, kiknek iparengedélye 1930 július 14 előtt kelt és azóta állandóan érvényben van és műhelyük helyét sem változtatták, a működési engedélyt díjmentesen adja ki. Az iparengedély érvényességét a munkakamara által kiállított bizonyítvánnyal kell igazolni minden iparosnak a az egészségügyi hivatal e bizonyítvány alapján fogja kivásárolni az ügyet és ha a kérelmet jogosnak találja, úgy az egészségügyi tanács dönt az illetéktől való mentesség megadására ügyében. Tekintettel arra, hogy ez az ügy hosszadalmas eljárásról von maga után, felhívjuk minden iparos figyelmét, kinek iparengedélye a fenti időpont előtt kelt, hogy már most kezdje meg az utánjárás az iparengedélynek idejében való beszerzésére.

— **Gyűjtünk gyógynövényeket.** Az E. G. E. gyógynövénygyűjtési akciót indított meg. Ennek megszervezésével Bodor Káimán (Ujmenyi, salajmegyei) gazdát bízta meg, aki egy 10 lejes kis füzetet adott ki, amely a gyógynövény gyűjtésről oktatja és látja el tanácsokkal azokat, akik szívesen foglalkoznak akaraik. A szerző 10 lej postabélyeg ellenében bárkinek megküldi a kis füzetet. Mi külön is felhívjuk a figyelmet a gyógynövénygyűjtés hasznosságára. A fentiekben említett füzet, amelyet a felekezeti tanácsok megkaptak az E. G. E. központjától részletesen ismerteti, hogy milyen gyógynövényeket gyűjtsenek, amelyeket szonnal át is vessz az E. G. E. értékesítő osztályra. A tanító urak felvilágosítják népünket arról is, hogy milyen árat fizetnek különként a különféle gyógynövényekért.

— **A Kath. Népszövetség nem rég megjelent Falufüzetét nagy népszerűsége tette szert.** Az élevesetesen formában megírt, igen értékes tartalmu iratok mindenütt örömmel és nagy tanulsággal olvassák. Rendkívül jó szolgálatot tesznek a füzetek a népnevelés fontos munkájában. Ott van a helyük minden magyar család asztalán. Tegyük meg mindent, hogy eljussanak népünk legszegényebb rétegeihez. Eddig 3 szám jelent meg: 1. P. Lukács Manszvet: Arkangyal palóca, vagy szabadulás az ördögi italtól, ára 2 lej. 2. Nagy Borbála: Xantua-völgyi ütközet; az 1694-iki tatarbetörtés érdekes története, ára 3 lej. 3. Dr. Nagy András: Csacsamogondolás, ára 3 lej. Kaphatók a kath. Népszövetség központjánál (Cluj—Kölcsevár, Str. Kogalniceanu 7.) és a Vákár könyvesboltban.

— **Turista évkönyv jelent meg a napokban az erdélyi könyvpiacra.** Országos szinten természetjáróink régi vágya teljesült akkor, amikor nálunk is egy csokorba összefoglalva láthatja az összes nevezetesebb kiránduló helyeket. A turista évkönyvet Stefan Andor, az Erdélyi Kárpát egyesület aradi Cézár-osztályának tagja állította össze s abban a számos szakcikken és kiránduló hely leírásán kívül gazdag, több százezer nyomott képmelleket is van, az ország legszebb kiránduló helyeiről készült kitűnő felvételekkel. Külön megemlíthetjük azon tényt, hogy a könyvecskében jelentős helyet foglal el a csikmezei kiránduló- és üdülőhelyek ismertetése s az azokról készült fényképfelvételek s tekintve, hogy az évkönyv az ország minden valamire való turistája kezében megfordul, ez Csik számára óriási propagandát is jelent. A szeptember hordható, tizenhatoldos alaku könyvecskéje ára mindössze 40 lej, ami tekintve a gazdag tartalmát, nem nagy ár s így azt minden természetkedvelőnek figyelmebe ajánljuk.

— **Palinkafőzésen fogták. Bálint József tuznádi lakót a csendőrség nemrégiben palinkafőzésen tettenérté.** Az ügy bíróság elé került s a csendőrségi jegyzőkönyv alapján B. lakót a bíróság 3 havi elzárásra és huszazer lej pénzbüntetésre ítélte.

— **Örömmel május hó 24-én, Párisban Erwin astrológus házánál mintegy 60 csillagjós gyűlt össze és az előző házirendje bejött, hogy Páris, London, Berlin, Róma, Helsinki, Varsó, Budapest, Sidney, Capriwa, Newyork és Calcutta astrológusai szinte egyhanguan a csillagok járásából azt állapították meg, hogy 1939 május hó 24-én a világra csodálatos örömmel jönnek, amikor a föld megsszabadul a háboru borzalmas kísértetétől és a béke áldásán dörögtől. A rettegéstől elgyötört lelkeket. Néhány jelenlevő csillagjós azt a megfigyelést tette, hogy a nagy esemény előkészítése már május 19-én beköszönt. A kételkedő világnak most módjában lesz lemerá, hogy a csillagjósoknak van-e valami tényleges alapja, vagy nem egyéb üres hitetgetésnél.**

— **Kirabolták a gyimesföldi közösi pénztart.** Tankó Imre gyimesföldi közösi pénztárnok jelentést tett a csendőrségen, hogy a közösi pénztárban levő 14500 lej, amit egy vaskasszaban őrzött, ismeretlen tettesek ellopták. A csendőrség beindította a nyomozást.

— **Kettős halál Gyergyóremetén.** M. grendi család fiúgyermek volt eznehelye Gyergyóremete község, Borbély Erzsébet 19 éves gyergyóremeteli leánynak az édesanyja meghalt. A szegény leány anyjára s-lvére vette a dolgot, hogy titkolt sírca a ház közelében folyó Tolvajos-patak partjára. Úgy látszik valami szelvényvel lehetett, mert a szerencsétlen leány belefordult a patakba. Ott találták meg holtan s az égész falu részvétele mellett temették el édesanyjával egy szíre.

— **Gyerekjáték miatt leégett az istálló.** Kámenes István gyergyóremeteli lakos istállója a napokban leégett. A nyomozás megállapította, hogy a tüstét játszó gyerekek gyújtogatása okozta. Mindig írjuk, hogy vigyázzunk a gyerekekre. A tetteivel számot adal nem tudé, csak a szörakozást keréző gyermek szereti a csillagot, a tűrcsókát vöröre fellobbanását s mint látjuk, kizámíthatatlan szerencsétlenségnek lesz okozója.

— **A föld miatt.** A vagyon után való éhség, a korszak ösztönök fellángolása bizony elég gyakran tapasztalható, éppen ezétey néplünkél. Pereskedés, családi perpatvar, sőt gyilkosság sem ritka eset ilyen ügyekben. Albert János csikjénővályi lakos is a föld miatt veszett össze testvérével, Mártonnal. A veszekedés odáig fajult, hogy Albert János fejéjét ragadott a testvérét úgy meg vágta, hogy annak fél arca lefordult a helyéből. Most aztán a föld árát elviseli a törvény s megles a békeség.

— **Gondatlanságot elítelt erdőőr.** S. teraru Ioan csikszentimrei hatóságai erdőőr a mult év június 6-án egy csemetékertben dolgozott a munka közben betöltött fegyverét letámasztotta valahova. Játékosan gyerekek rákaptak a gardátlaru háverő fegyverre s azt próbálni kezdték. Az eredmény ez lett, hogy Szőke Imre 15 éves gyermek lelőtte Márkó R. na kaszálókoru leánykát. A gondatlan erdőőrt most egy havi elzárásra, kétezer lej bírságra és négyezer lej természetli költés megfizetésére kötelezték, míg Szőke Imrét a kiskoruk bírósága elé utalták.

— **Elítelt veszekedők.** Szabó József és Ferenc gyergyóújfalvi lakosok úgy megverték Simon G. rgyó nevű haragosukat, hogy az 3 hónapig a börténben feküdt a harc után. A két testvért 1—1 hónapi elzárásra és 2—2 ezer lej bírságra ítélték.

— **Megismerte a szeker kerékét** Bum Albert csikói gazdának a szekeréből egy évvel enélőt kiolták az egyik kerékét. A gazda egy esztendő multával megismerte az elittnt kerékét Farkas Ferenc szekerében. Farkas azt állította, hogy a kerékét Kádár Lajos-tól vette, ki jelenleg Bacsiban tartózkodik. A nyomozási jegyzőkönyvet így old áttették.

— **Munkakamarai hírek** A munkakamara újól felhívja az édekelte iparosok figyelmét, hogy május elsejétől a Csiki Lapok mult számában kilrt sorrendben kezdődnek a képzeltő szegéd- és mestervizsgák. Az érdekelteknek ezton is tudomására hozuk, hogy a vizsgákra kifejlt napokon reggel 8 óraton pontosan megjelenni tartoznak. Más napokon a bizottságok nem fogadjak el jelentéseket s akik most nem vizsgáznak le, azok az őszl vizsgátlásszakra maradnak.

— **Jegyzékek, üzleti könyvek stb. illetéke.** A hivatalos lap április es szi száma közli azt a rendszertörvényt, amely az érvényben levő pénzügyi illetéktörvénynek számos cikkét megváltoztatja és az érvényben volt illetékeket felemeli. A fontosabb illetékváltozások a következők: J. gyzékek, bordarok illetéke: 101-1000 lejig 2 lej, 1001—10,000 lejig 3 lej, 10,001—100,000 lejig 10 lej. Üzleti könyvek illetéke: 1000-10,000 lejig 2 lej, 10,001-100,000 lejig 3 lej, 100,001-1,000,000 lejig 5 lej. Szekerek kerékét illetéke: 100-1000 lejig 2 lej, 1001-10,000 lejig 3 lej, 10,001-100,000 lejig 5 lej. Üzleti könyvek illetéke: 100-1000 lejig 2 lej, 1001-10,000 lejig 3 lej, 10,001-100,000 lejig 5 lej. Szekerek kerékét illetéke: 100-1000 lejig 2 lej, 1001-10,000 lejig 3 lej, 10,001-100,000 lejig 5 lej. Szekerek kerékét illetéke: 100-1000 lejig 2 lej, 1001-10,000 lejig 3 lej, 10,001-100,000 lejig 5 lej.

— **Itéleték.** Gergely János csikszentimihályi lakos a kógorójt összeesdítá. B. csülelértésért 15 napl elzárásra ítélték.

— **Füstös Mária békási lakót megszelthajás miatt 3 havi elzárásra ítélték.**

— **Cseterés Rudolf nagyváradi lakót a Brassó-csikszentimrei vasutvonalon még 1936 ban az „tt a piroc, hol a piroc” kártyajátékon tettenérték.** A bíróság egy esztendő elzárásra ítélte.

— **Blo-kázás.** Mandra János és Teleki Simon nagybecskői (Maramaros megye) illetékes famunkások az Ofa gyergyószentmiklósi fűrésztelépén dolgoztak. Valami nézeteltérés keletkezett a két földi kösőt, melynek során Mandra megbicskálta földijét. Nyolc hónapi elzárásra ítélték.

— **Eladta a lefoglalt lovat.** Virág Ignc. ölygyesi lakosnak ugyanez a néhen helyete volt az adóval, mint anyol másnak. Sok volt az adó, nem tudt fizetni s így árverésre került a két lova. A végrehajtó lefoglalta a két állatot, de ott hagyta használatra. Az árverésre kitűsöt napon aztán a két lo nem volt sehol. Virágot a lefoglalt lovak eladása miatt hat havi elzárásra ítélték.

— **Bárányt lopott a vasutas.** Szabó Jakab mad falvi gazdától elittnt egy bárány. A garda maga látott a nyomozáshoz s hamarosan ki is derítette, hogy a bárány Szabó Péter vasutas udvarára vándorolt. A vasutas a lopást be is ismerte s így szűrésbe ladt ellene.

— **A Keleti Újság husveti rejtvénybajnokság eredményei.** Újból és újból találkoztunk Stangei Károlyna nevével a keresztes- és betűrejtvények rovatában, aki ebben a sportban máho nap a bajnokságig vlt. Nyereménytárgyal már le egy kis könyvtári gyűjteményt tesznek ki. A bajnokság díjazottjai között van Benedek Laci is, aki nemcsak a fizikai sportban, de a fejtorában is szépen hajad.

Egy jó karban levő gőzölt bukkfa-haló költözködés végett, oleson eladó. Darvas Nándor Bancu, Jud. Ciuc.

Ocolul Silvie Ciucul-de-sus. PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 16 Mai 1939, ora 9 în localul Primăriei comunei Tomești se vade prin licitație publică o-ală o cantitate de material lemnos de 2338,07 m. c., volun neto, divizat în 31 loturi, cu volume variind între 38—114 m. c. arbori esență molid rupei și doborâți de vânt, din păturile „Chicago-Haaz, Tibco—Boti” din seriile I și II-s, proprietatea Composesoratului Tomești, jud. Ciuc.

Vânzarea se va face cu respectarea art. 88—110, din legea Contabilității Publice, publicată în Mon. Of. No. 167, din 31 Iulie 1929, regulamentului Oficiului central de Licitații publicate în Mon. Of. No. 1, din 1 Ianuarie 1930 art. 167—168, din legea Cooperăției, normelor generale de funcționare licitațiilor publicate în Mon. Of. No. 167, din 1931 și 127 din 1934, condițiilor generale de exploatarea pădurilor Statului, publicate în Mon. Of. No. 106 din 1912, completeate cu condițiile speciale de care amatorii pot lua cunoștință la Ocolul silvic „Ciucul-de-sus”.

Persoanele care vor lua parte la licitație, vor depune o garanție provizorie de 5%, din valoarea de strigare a licitației, care sumă se va depune la Casieria Composes. Tomești.

După adjudecarea definitivă, garanția se va întregi la 10%, din suma oferită.

În lipsa de concurență, sau alte motive, a doua licitație se va ține la data de 26 Mai 1939, în aceleași condițiuni, ca prima.

Mercurea-Ciuc, la 20 Aprilie 1939.

ȘEFUL OCOLULUI
Inginer șef silvic
Terențiu Cucor.

Ocolul Silvic Ciucul-de-sus. PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 16 Mai 1939, orele 8 dimineața se va ține licitație publică orală în localul Primăriei comunei Tomești județul Ciuc, pentru vânzarea a 16365 m. cubi material lemnos provenit din 227 arbori esență molid, ce urmează a se exploata din pădurea Eperieș proprietatea Compos. Tomești.

Prețul de estimare este de Lei 173 1/2 m. c.

Dispozițiile cuprinse sub art. 88—110 din Legea Contabilității publice, Regulamentul Oficiului central de Licitații și condițiile generale de vânzarea pădurilor Statului, publicate în Monitorul Oficial No. 106/1912, sunt aplicabile acestei licitații.

Persoanele care vor lua parte la licitație, vor depune pe laagă sumele la care s'a adjudecat licitația și o garanție provizorie de 5 lei la sută, din valoarea de adjudecare, care sumă se va depune la casieria Compos. Tomești.

După adjudecarea definitivă, garanția se va întregi la 10% din suma oferită.

Licitația se va ține în conformitate cu L. C. P. și cu caetul de sarcini, care poate fi văzut în fiecare zi în orele oficiale la Ocolul silvic Ciucul-de-sus și la reședința proprietarului pădurii în cauză.

În lipsa de concurență, a doua licitație se va ține la data de 26 Mai 1939, în aceleași condițiuni, ca prima.

ȘEFUL OCOLULUI
Inginer șef silvic
Terențiu Cucor.

„CSIKI LAPOK”
Politikal, kőgazdasági és szépirodalmi lap

Előfizetési ár:

Példányonkénti ára 3 Lei.	Megjelenik minden vasárnap
szegsz evre	Lei 180.-
Félévra	80
Negyedévre	40.-
	Külföldre egy évre 864

Magyarországra 12 Pengő.

Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak. Késziratok nem adatauk vissza

Nyitási költségek díja sorozhat Lei 25.—

Eladóhivatal: Mercurea-Ciuc, Strada I. C. Brătianu 58

MODELL KALAPOK
tis napenként új formák esenő árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL
Ugyanezt készülnék minden-nemű női kalapok esőrendő anyag hozzáadásával. Kalapok átalkítása a legrovidebb idő alatt.

Mercurea-Ciuc, I. C. Brătianu (Gimnázium)-uca 112. sz., a Sörház közelében.

HEGEDŰÓRÁKAT
conservatoriumi módszer szerint, jutányosan ad:

SPRENZ GIZI, M.-Ciuc
Str. I. G. Duca (Gimnázium-uca) 130.